KAMMARRÄTTEN I JÖNKÖPING

DOM

2016-06-14
Meddelad i Jönköping

Mål nr 553-16

KLAGANDE
Socialnämnden i Kalmar kommun
Box 834
391 28 Kalmar

MOTPART
[redacted]

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Förvaltningsrätten i Växjös dom den 29 februari 2016 i mål nr 2313-15, se bilaga A

SAKEN
Ledsagarservice enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer Socialnämnden i Kalmar kommuns beslut.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2203	Slottsgatan 5	036-15 68 00 (vx)	036-16 19 68	måndag – fredag
550 02 Jönköping		**E-post**: kammarrattenijonkoping@dom.se		08:00-16:00
		www.kammarrattenijonkoping.domstol.se		

YRKANDEN M.M.

Socialnämnden i Kalmar kommun yrkar att kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer dess beslut. Till stöd för sin talan anför socialnämnden bl.a. följande. Man gör inför alla beslut enligt LSS en personkretsbedömning. Detta kan medföra att personer som tidigare ansetts tillhöra personkretsen inte längre gör det trots att det inte skett någon förändring vad gäller funktionshindret. Då inget nytt framkommit i ärendet vidhålls det fattade beslutet.

[redacted] motsätter sig ändring av förvaltningsrättens dom och anför bl.a. följande. Handläggaren hade som underlag i ärendet inte alla fakta om hennes verkliga hjälpbehov. Hennes tillstånd har därefter blivit ytterligare försämrat. Hon åberopar ett utlåtande den 9 mars 2016 rörande MR ländrygg.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Av den utredning som legat till grund för socialnämndens beslut framgår att [redacted] trots sina funktionshinder bl.a. förflyttar sig självständigt kortare sträckor inom- och utomhus, hjälpligt klarar sin personliga hygien och omvårdnad, klär sig själv, kommunicerar utan problem samt äter och dricker självständigt.

Kammarrätten anser framför allt mot bakgrund härav att utredningen inte ger stöd för att hennes funktionshinder vid tidpunkten för socialnämndens beslut var så stora att de förorsakade betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och ett omfattande behov av stöd och service. [redacted] omfattas därför inte av personkretsen i 1 § 3 LSS och har därmed inte rätt till ledsagarservice enligt LSS. Socialnämndens överklagande ska således bifallas.

_____

KAMMARRÄTTEN I JÖNKÖPING **DOM**

Mål nr 553-16

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Kammarrättsråden Bodil Stelzer (ordförande) och Evalotta Grip (referent) samt tf. kammarrättsassessorn Olle Molin har deltagit i avgörandet.

Föredragande: Johan Åkerhed

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I VÄXJÖ

DOM
2016-02-29
Meddelad i Växjö

Mål nr
2313-15

KLAGANDE
[redacted]

MOTPART
Socialnämnden i Kalmar kommun
Box 834
391 28 Kalmar

ÖVERKLAGAT BESLUT
Socialnämndens beslut den 10 juni 2015

SAKEN
Ledsagarservice enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet och visar målet åter till Socialnämnden i Kalmar kommun för förnyad prövning av [redacted] ansökan om ledsagarservice enligt LSS. Vid denna prövning har nämnden att utgå från att [redacted] tillhör personkretsen enligt 1 § 3 LSS.

Postadress Box 42 351 03 Växjö
Besöksadress Kungsgatan 8
Telefon 0470-56 02 00
Telefax 0470-255 02
E-post: forvaltningsrattenivaxjo@dom.se
www forvaltningsrattenivaxjo.domstol.se
Expeditionstid måndag – fredag 08:00-16:00

YRKANDEN M.M.

Genom det överklagade beslutet avslog Socialnämnden i Kalmar kommun (nämnden) [redacted] ansökan om fortsatt ledsagarservice med tio timmar i veckan enligt 9 § 3 LSS. Beslutet motiverades med att [redacted] inte bedöms tillhöra personkretsen som har rätt till insatser enligt 1 § LSS.

[redacted] överklagar, genom sin vän och ledsagare, nämndens beslut och anför i huvudsak följande. Hon kan endast sitta upp korta stunder, upp till en timme men oftast kortare tid, i sin rullstol och måste därefter lägga sig ner. Stående kan hon endast vara uppe några minuter i taget. Hon lever sitt liv liggandes och har ständiga nervsmärtor som inga mediciner hjälper emot. Av olika anledningar har hon valt att inte ta emot hjälp från hemtjänst. Delvis är det för att hon har dåliga erfarenheter från sådan hjälp men det beror även på att hon skäms över sin situation och har svårt att visa sin belägenhet inför andra. Detta innebär att hon ofta låter bli att uträtta sådant som tar mycket tid och kraft, t.ex. att klä sig, duscha eller tillreda god mat. Att komma upp, göra sig i ordning och äta frukost tar flera timmar med många avbrott då hon måste lägga sig ned. Om hon inte väntar besök under dagen klär hon sig inte. Hon har problem att sköta mathållningen på grund av sina svårigheter att gå och stå. Toalettbesök skapar även det en situation som är svår att klara av på grund av värken. Det ser ut, på papperet, som om hon klarar sig utan hjälp men det är för att hon väljer bort stora delar av sitt personliga ADL. Detta för att slippa visa utsatthet för andra människor och hennes behov blir därmed osynliga för personer som inte känner henne väl. När hennes make levde hjälpte han henne i stor utsträckning. Sedan han gick bort för åtta år sedan har hon slutat med all rehabilitering. Det har inte funnits tid för det inom ledsagarservice. De senaste åren har hon blivit sämre, värken är svårare och hon är mer handikappad. Med indragen ledsagning blir hon helt isolerad då hon inte på egen hand kan ta sig ut. Hela

hennes sociala liv har bestått av de timmar hon har kommit ut tillsammans med sina ledsagare i sin bil. Hon kan inte använda färdtjänst eftersom hon måste färdas liggande i framsätet samt att hon flera gånger måste ut till sin bil och lägga sig innan hon kan fortsätta handla eller uträtta ärenden.

Nämnden anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande. Av inkomna handlingar framgår ett utökat stödbehov i jämförelse med tidigare utredning. Bedömningen är dock att dessa stöd- och hjälpbehov inte är av tillräckligt omfattande karaktär eller att de utgör betydande svårigheter och ett omfattande behov av stöd och service i livsföringen.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Av 1 § och 9 § 3 LSS följer bl.a. att den som har andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, har rätt till insatser i form av bl.a. ledsagarservice om funktionshindren är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Enligt förarbetena till LSS (prop. 1992/93:159 s. 168 f) ska alla angivna rekvisit vara uppfyllda för att lagen ska vara tillämplig. Rekvisiten går dock inte att helt självständigt bedöma var för sig, eftersom de påverkar varandra. Med betydande svårigheter i den dagliga livsföringen avses bl.a. att den enskilde inte på egen hand kan klara vardagsrutiner som toalettbestyr och hygien, påklädning, mathållning, kommunikation, förflyttning inomhus eller utomhus, sysselsättning och nödvändig träning och/eller behandling. Det kan också handla om att göra sig förstådd eller förstå sin ekonomi. Både kvantitativa och kvalitativa aspekter kan beaktas. Detta kan innebära att den enskilde i allmänhet har ett dagligt behov av långvarigt eller upprepat stöd. Ibland kan det dock krävas stödinsatser av så speciell art att de trots mindre tidsåtgång vore att betrakta som omfattande. En bedömning av en persons behov av stöd eller service måste alltid ske utifrån en sammanvägning av medicinska, sociala och psykologiska faktorer.

Av nämndens utredning framgår i huvudsak följande. [redacted] bor själv i en villa och blev enligt egen uppgift sjukpensionär 1972 på grund av en misslyckad ryggoperation. Hon har sedan dess haft stora besvär med sin rygg. Hon uppger att hon har svårt att upprätthålla sociala kontakter då hon inte kan sitta eller bjuda igen. Hennes främsta intresse är trädgården men med tanke hennes mående har hon svårt utföra detta. Ett annat stort intresse är att gå på auktion eller loppis. Hon får hjälp av hemtjänst med städ, handling och tvätt i genomsnitt två timmar varannan vecka. Sedan 2007 har hon varit beviljad ledsagarservice och hon har två personer som utför ledsagningen åt henne. Syftet med servicen är att hon ska få stöd och service för att kunna delta i olika former av aktiviteter, uträtta ärenden samt besöka läkare. I samband med förekommande aktiviteter/ärenden kan hon få plötsliga smärttillstånd som medför att hon måste lägga sig ner och vila. Det blir mycket spilltid på grund av att planerade aktiviteter får avbrytas då hon måste gå ut till bilen och vila. Hon kan förflytta sig kortare sträckor och vid förflyttningar utomhus utanför trädgården har hon behov av hjälp för att förflytta sig. Hon klarar själv av att sköta sin personliga hygien, på- och avklädning, måltider, medicinering för sin diabetes, kommunikation. Vid praktiska sysslor utanför hemmet har hon behov av stöd. En gång i månaden sköter hon tillsammans med sin ledsagare matinköpen, resterande matinköp sköter hemtjänsten.

Av intyg från specialistläkare [redacted] den 16 juni 2015, framgår bl.a. att [redacted] medicinska historia inkluderar operation 1972 för diskbråck med efterföljande smärt- och rörelseproblem, diabetes mellitus sedan 2002/2003, utredningsmässiga belägg för Sjögrens syndrom med ögonbesvär, ledbesvär, lungsjukdom, gallvägskonkrement, skada i höger knä m.m. Sammantaget ger smärtproblematiken och övriga sjukdomar ett mycket betydande handikapp som även har medfört en psykosocial belastning med ångest och depressiva syndrom. Hon har en ytterst liten förmåga att förflytta sig och klarar endast kortare sträckor inom hemmet. Hon saknar

förmåga att ta sig utanför hemmet. Hon klarar med stor kraftansträngning eget ADL men detta medför att hon blir helt uttömd på krafter och har egentligen ett behov av assistans i dessa situationer för att bibehålla funktionsnivå. Det bedöms inte finnas förutsättningar för att hennes tillstånd ska förbättras.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

Det är i målet ostridigt att [redacted] har ett varaktigt funktionshinder som påverkar vissa viktiga livsområden och som inte beror på normalt åldrande. Nämnden har dock gjort bedömningen att [redacted] inte har en funktionsnedsättning som förorsakar henne betydande svårigheter i den dagliga livsföringen samt att hon inte har ett omfattande behov av stöd och service och att hon därför inte tillhör personkretsen enligt 1 § 3 LSS. Frågan i målet är således om [redacted] funktionshinder förorsakar henne betydande svårigheter i den dagliga livsföringen på så sätt att han har ett omfattande behov av stöd och service.

Nämnden har tidigare beviljat [redacted] ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS. Nämnden har således varit av uppfattningen att [redacted] omfattades av personkretsen i 1 § 3 LSS. Utredningen i målet ger inte stöd för att det skett någon förändring till det bättre vad gäller [redacted] funktionshinder. Av den medicinska utredningen i målet framgår att [redacted] sedan lång tid tillbaka bl.a. lider av kroniskt ryggont som innebär stora dagliga och återkommande problem i vardagen för henne. Hon kan förflytta sig hjälpligt i det egna hemmet men behöver stöd och hjälp vid förflyttning utomhus. Hon lever ensam och har på grund av sin funktionsnedsättning stora behov av ledsagning vid t.ex. inköp, ärenden, läkarbesök och sociala ärenden. Vid sådana aktiviteter behöver hon regelbundet pausa sina förehavanden för att lägga sig ned att vila på grund av smärtor. Hon klarar att självständigt sköta sin personliga hygien, kommunikation och på- och av-

klädning men det är förenat med stora kraftansträngningar och tar lång tid. Sammantaget gör förvaltningsrätten bedömningen att [redacted] har ett stort och varaktigt funktionshinder, som medför betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service. Hon tillhör därför personkretsen i 1 § 3 LSS. Det har således inte funnits fog för att avslå [redacted] ansökan om ledsagarservice på den grunden att hon inte tillhör personkretsen enligt 1 § 3 LSS.

Nämnden har inte gjort någon prövning av om övriga förutsättningar för insatsen ledsagarservice föreligger. Det bör ankomma på nämnden att som första instans pröva om övriga förutsättningar för insatsen ledsagarservice är uppfyllda. Överklagandet ska därmed bifallas på så sätt att målet återförvisas till nämnden för en förnyad prövning varvid nämnden ska utgå från att [redacted] tillhör personkretsen enligt 1 § 3 LSS.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1D)

Per Hansson
rådman

I avgörandet har även nämndemännen Per Elgestam, Emanuel Norén och Kristina Podolak Andersson deltagit.

Föredragande: David Nylén

SVERIGES DOMSTOLAR

Bilaga

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

DV 3109/1D • 2013-06 • Producerat av Domstolsverket

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.